

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”

FACULTATEA DE DREPT

ȘCOALA DOCTORALĂ

REZUMAT - TEZĂ DE DOCTORAT

**„ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND LIBERAREA
CONDIȚIONATĂ A CONDAMNAȚILOR”**

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr.

IOAN CHIȘ

DOCTORAND:

Edgar Laurențiu DUMBRAVĂ

BUCUREȘTI

2015

Teza de doctorat constituie o analiză a instituției liberării condiționate în România, așa cum aceasta a fost modificată în lumina Noului Cod penal și Noului Cod de procedură penală.

Lucrarea este structurată în patru capitole, urmate de concluzii, precum și propuneri de lege ferenda în această materie.

În primul capitol am prezentat referințele istorice cu privire la evoluția instituției liberării condiționate în țara noastră. Astfel, am arătat care au fost primele forme ale liberării condiționate pe plan internațional și, apoi, în țara noastră. Tot aici am făcut vorbire despre consacrarea liberării condiționate în Dreptul Principatelor Unite și în dreptul austro-ungar aplicabil în Transilvania.

Am continuat cu prezentarea acestei instituții astfel cum era reglementată în primul Cod penal care unifică dreptul penal pe întreg teritoriul românesc, respectiv Codul penal din 1936, cunoscut și sub numele de Codul penal al lui Carol al II-lea.

Având în vedere schimbarea regimului politic în România odată cu venirea comunismului, am prezentat pe scurt modalitatea în care liberarea condiționată a fost reglementată în perioada Decretelor nr. 72/1950 și 720/1956, iar apoi în perioada totalitară, ce a urmat adoptării Codului penal și a Codului de procedură penală, în 1968, precum și a Legii nr. 23/1969. Avându-se în vedere că aceste coduri au fost în vigoare până în anul 2014, cu unele modificări, am prezentat în detaliu care erau condițiile liberării condiționate, procedura acordării și efectele acesteia asupra persoanei condamnatului.

În anul 2004 a existat o încercare de schimbare a legislației, fiind adoptat un nou Cod penal, cunoscut sub numele de Codul penal Antoniu, astfel că prevederile acestuia în materie de liberare condiționată au fost de asemenea descrise.

Ținându-se seama de apartenența României la spațiul european, o importanță deosebită am acordat-o în acest capitol evoluției normelor internaționale și europene pentru dezvoltarea concepțiilor cu privire la liberarea condiționată și mecanismele de acordare a acesteia.

În Capitolul al II-lea am abordat instituția liberării condiționate așa cum aceasta a fost reglementată în perioada ce a urmat intrării în vigoare a Legii nr. 275/2006, până la intrarea în vigoare a Noului Cod penal, la 1 februarie 2014.

Aici a fost realizată o comparație cu alte instituții de drept penal, ca de pildă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, amânarea executării pedepsei, întreruperea executării acesteia, liberarea minorului din centrul de reeducare înainte de a deveni major și, în cele din urmă, cu grațierea.

Au fost prezentate în detaliu condițiile acordării liberării condiționate, respectiv

executarea unei fracțiuni din pedeapsă, arătându-se care erau fracțiunile de pedeapsă în cazul condamnărilor pentru infracțiuni săvârșite cu intenție și care erau acestea în cazul condamnărilor pentru infracțiuni săvârșite din culpă, respectiv care era modul de calcul al acestora. De asemenea am prezentat în detaliu în ce constau condițiile stăruinței în muncă a persoanelor condamnate, disciplinei în respectarea normelor de regim penitenciar, dovezilor temeinice de îndreptare și antecedentelor penale.

Având în vedere situația deosebită în care se aflau condamnații la pedeapsa detențiunii pe viață, am tratat posibilitatea liberării condiționate a acestora într-un paragraf distinct. Tot aici am făcut vorbire despre cazurile speciale de liberare condiționată, respectiv situația celor care, din cauza sănătății sau din alte cauze, nu erau sau nu mai erau folosiți la muncă, cazul persoanelor condamnate în timpul minorității, al vârstnicilor și al militarilor în termen.

În cele din urmă, am făcut vorbire despre procedura de acordare a liberării condiționate, efectele acesteia, precum și despre posibilitatea revocării sale.

Punctul central al lucrării îl constituie Capitolul al III-lea, respectiv reglementarea liberării condiționate în Noul Cod penal și Noul Cod de procedură penală. În acest cadru am prezentat contextul modificării dispozițiilor penale incidente și sediul materiei, precum și caracterele liberării condiționate în lumina noilor coduri.

Pentru identitate de rațiune cu cele prezentate în capitolul precedent, am făcut o scurtă trecere în revistă a principalelor instituții care produc efecte asemănătoare, respectiv suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, amânarea aplicării pedepsei, renunțarea la aplicarea pedepsei, liberarea din centrul educativ sau din centrul de detenție și grațierea.

Au fost arătate, în cele ce urmează, condițiile de acordare a liberării condiționate din pedeapsa închisorii și a detențiunii pe viață, potrivit Noului Cod penal. Cum în noua reglementare legiuitorul nu mai face distincție între bărbați și femei, am prezentat care sunt condițiile de acordare a liberării condiționate a vârstnicilor, în general.

Un aspect deosebit de important îl reprezintă procedura acordării liberării condiționate, atât în ceea ce privește etapa administrativă, cât și în ceea ce privește etapa juridică, acestea fiind prezentate pe larg în paragraful al treilea al acestui capitol.

Desigur, am arătat care este situația condamnatului liberat condiționat, ce este termenul de supraveghere, în ce constau măsurile de supraveghere și obligațiile condamnatului, ca elemente de noutate introduse de Noul Cod penal.

Având în vedere că Noul Cod penal reglementează, pe lângă revocarea liberării condiționate, și ipoteza anulării acesteia, am prezentat pe larg această din urmă instituție.

Ținând seama de regimul sancționator al minorilor prevăzut în Noul Cod penal, acestora aplicându-li-se numai măsuri educative, nu și pedepse, liberarea condiționată în privința acestora a fost înlocuită cu liberarea din centrul educativ sau din centrul de detenție la împlinirea vârstei de 18 ani a persoanei internate, acestea fiind cele două măsuri educative privative de libertate.

Data fiind aderarea țării noastre la Uniunea Europeană în 2007, am arătat care sunt în prezent instrumentele de cooperare judiciară internațională în materie penală, într-un ultim paragraf în cadrul acestui capitol.

În Capitolul al IV-lea al lucrării, și ultimul, am prezentat liberarea condiționată în sistemele de drept din Europa, abordând liberarea condiționată în sistemul de drept anglo-saxon (în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord), liberarea condiționată în sistemul de drept francez și în cele italian, spaniol și german.

Într-un ultim paragraf am abordat această instituție din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului, prezentând și unele cauze concrete împotriva unor state din Europa.

Lucrarea de față se încheie prin analiza concluziilor și formularea de propuneri de lege ferenda.

În final sunt atașate anexe, ca de exemplu un model de fișă de evidență a zilelor considerate ca executate și a termenului de propunere pentru liberarea condiționată, extras din Raportul de activitate al ANP pentru anul 2014, model de sentință privind liberarea condiționată, privind revocarea beneficiului acesteia, de modificare a obligațiilor impuse, etc.